

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH NÔNG THÔN HƯỚNG ĐẾN TĂNG TRƯỞNG XANH TẠI HÀ NỘI

● NGUYỄN VĂN HỢP

Khoa Du lịch và Khách sạn,
Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

TÓM TẮT:

Bài viết phân tích tiềm năng và thực trạng phát triển du lịch nông thôn theo hướng tăng trưởng xanh tại Hà Nội. Thành phố đã triển khai nhiều mô hình du lịch nông nghiệp sinh thái, kết hợp giữa sản xuất nông nghiệp và trải nghiệm du lịch, góp phần bảo vệ môi trường và phát triển kinh tế bền vững. Tuy nhiên, vẫn tồn tại một số thách thức cần khắc phục để tối ưu hóa lợi ích từ loại hình du lịch này.

Từ khóa: du lịch nông thôn, tăng trưởng xanh, TP. Hà Nội, du lịch sinh thái, phát triển bền vững.

1. Đặt vấn đề

Du lịch nông thôn theo hướng tăng trưởng xanh là một xu hướng quan trọng trong phát triển kinh tế bền vững, đặc biệt trong bối cảnh biến đổi khí hậu và suy giảm tài nguyên thiên nhiên. Hà Nội, với quỹ đất nông nghiệp chiếm hơn 60% tổng diện tích, sở hữu nhiều làng nghề truyền thống và vùng sinh thái giàu tiềm năng, đang đứng trước cơ hội lớn để phát triển loại hình du lịch này. Sự phát triển của du lịch nông thôn không chỉ giúp nâng cao thu nhập cho người dân địa phương mà còn góp phần bảo tồn văn hóa, cảnh quan và thúc đẩy mô hình kinh tế xanh. Bên cạnh những lợi thế sẵn có, Hà Nội cũng gặp nhiều thách thức trong quá trình phát triển, bao gồm hạ tầng chưa đồng bộ, thiếu các chính sách hỗ trợ cụ thể và sự kết nối giữa các điểm du lịch còn hạn chế. Vì vậy, nghiên cứu này có ý nghĩa quan trọng trong việc đánh giá tiềm năng, thách thức và đề xuất các giải pháp phát triển du lịch nông thôn theo hướng tăng

trưởng xanh, góp phần hiện thực hóa mục tiêu phát triển bền vững của thành phố Hà Nội.

2. Tiềm năng phát triển du lịch nông thôn theo hướng tăng trưởng xanh tại Hà Nội

Hà Nội có nhiều tiềm năng để phát triển du lịch nông thôn theo hướng tăng trưởng xanh nhờ vào quỹ đất rộng lớn, tài nguyên tự nhiên phong phú và hệ thống làng nghề truyền thống đặc sắc. Các huyện ngoại thành như Ba Vì, Sóc Sơn, Thạch Thất, Gia Lâm và Đông Anh sở hữu nhiều khu vực có cảnh quan thiên nhiên đẹp, không gian thoáng đãng, thích hợp để phát triển du lịch sinh thái, nghỉ dưỡng và trải nghiệm nông nghiệp. Ngoài ra, Hà Nội còn có nhiều làng nghề truyền thống nổi tiếng như làng gốm Bát Tràng, làng lụa Vạn Phúc, làng cổ Đường Lâm, mang đến trải nghiệm văn hóa độc đáo cho du khách.

Bên cạnh tài nguyên tự nhiên và văn hóa, Hà Nội còn có lợi thế về vị trí địa lý khi nằm gần các tỉnh, thành du lịch quan trọng như Ninh Bình, Hòa

Bình, Vĩnh Phúc. Điều này tạo điều kiện thuận lợi để kết nối các tour du lịch liên vùng, giúp thu hút thêm lượng lớn khách du lịch trong và ngoài nước. Thêm vào đó, mạng lưới giao thông ngày càng được cải thiện, với hệ thống đường cao tốc và đường vành đai, giúp rút ngắn thời gian di chuyển giữa trung tâm thành phố và các vùng ngoại ô, thúc đẩy sự phát triển của du lịch nông thôn.

Ngoài ra, Hà Nội còn có nguồn lao động dồi dào với trình độ dân trí cao, có khả năng tiếp cận nhanh với các xu hướng phát triển du lịch hiện đại. Sự quan tâm ngày càng tăng của chính quyền địa phương đối với mô hình tăng trưởng xanh cũng là một yếu tố quan trọng. Các chính sách hỗ trợ phát triển du lịch bền vững, khuyến khích các doanh nghiệp đầu tư vào các mô hình du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng đang dần được triển khai, tạo điều kiện thuận lợi cho du lịch nông thôn phát triển.

Trên cơ sở đó, thành phố Hà Nội đã triển khai nhiều mô hình du lịch nông nghiệp sinh thái, kết hợp giữa sản xuất nông nghiệp và trải nghiệm du lịch. Các mô hình này không chỉ tạo thêm nguồn thu nhập cho người dân mà còn góp phần bảo vệ môi trường và phát triển kinh tế bền vững. Tuy nhiên, để tận dụng tối đa tiềm năng này, Hà Nội cần có chiến lược phát triển đồng bộ dựa trên đánh giá thực trạng và những vấn đề thách thức còn tồn tại trong quá trình phát triển du lịch nông thôn.

3. Thách thức trong phát triển du lịch nông thôn theo hướng tăng trưởng xanh tại Hà Nội

Mặc dù sở hữu nhiều tiềm năng phát triển, du lịch nông thôn theo hướng tăng trưởng xanh tại Hà Nội vẫn đối mặt với không ít thách thức. Một trong những vấn đề quan trọng nhất là cơ sở hạ tầng còn nhiều hạn chế. Theo báo cáo "Tình hình phát triển du lịch nông thôn Hà Nội năm 2023" của Sở Du lịch Hà Nội, nhiều khu du lịch nông thôn chưa có hệ thống giao thông thuận lợi, đặc biệt là ở các huyện xa trung tâm như Mỹ Đức, Ứng Hòa. Việc thiếu các tuyến xe buýt kết nối trực tiếp giữa nội thành và các điểm du lịch ngoại thành cũng là một rào cản lớn đối với du khách.

Bên cạnh đó, vấn đề bảo vệ môi trường trong phát triển du lịch vẫn chưa được quan tâm đúng mức. Theo Báo cáo Môi trường Hà Nội 2022 của Sở Tài nguyên và Môi trường, nhiều khu vực du lịch sinh thái tại Ba Vì, Sóc Sơn gặp tình trạng ô nhiễm do rác thải từ hoạt động du lịch chưa được xử

lý triệt để. Việc lạm dụng khai thác tài nguyên để phục vụ du lịch mà không có kế hoạch bền vững có thể gây suy thoái môi trường, ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng trải nghiệm của du khách. Theo công bố Báo cáo hiện trạng môi trường quốc gia năm 2023 với chủ đề "Môi trường nông thôn - Thực trạng và giải pháp" của Bộ Tài nguyên và Môi trường cho thấy mức độ ô nhiễm tại một số điểm du lịch nông thôn vẫn chưa được cải thiện đáng kể, cho thấy nhu cầu cấp thiết về giải pháp bảo vệ môi trường. Các kết quả quan trắc cho thấy, vùng nông thôn miền Bắc gặp tình trạng ô nhiễm không khí nghiêm trọng, với mức bụi mịn PM 2.5 vượt quá quy chuẩn, có nơi lên tới 3,5 lần.

Ngoài ra, du lịch nông thôn tại Hà Nội còn gặp khó khăn trong việc nâng cao chất lượng dịch vụ và nhân lực. Theo số liệu từ Báo cáo "Thực trạng và giải pháp phát triển du lịch nông thôn Việt Nam năm 2024" của Tổng cục Du lịch, chỉ khoảng 30% lao động trong ngành Du lịch nông thôn được đào tạo chuyên môn bài bản, số còn lại chủ yếu là lao động tự phát từ người dân địa phương. Điều này dẫn đến chất lượng dịch vụ không đồng đều, ảnh hưởng đến sự hài lòng của du khách khi trải nghiệm các sản phẩm du lịch nông thôn.

Bên cạnh đó, chính sách hỗ trợ phát triển du lịch nông thôn theo hướng tăng trưởng xanh cũng chưa thực sự rõ ràng và đồng bộ. Dù đã có một số chương trình hỗ trợ như Đề án Phát triển du lịch cộng đồng giai đoạn 2021-2025 của UBND thành phố Hà Nội, nhưng việc triển khai tại các địa phương còn chậm và chưa đồng bộ. Theo báo cáo "Đánh giá tiềm năng và giải pháp phát triển du lịch cộng đồng tại Việt Nam" của Viện Nghiên cứu Phát triển Du lịch (2023), chỉ có khoảng 40% các làng du lịch nông thôn tiếp cận được các chính sách hỗ trợ của nhà nước, phần còn lại vẫn chủ yếu dựa vào nguồn lực tự thân. Qua các số liệu năm 2024 cho thấy mặc dù có sự cải thiện, nhưng vẫn còn hơn 50% các làng du lịch chưa nhận được sự hỗ trợ hiệu quả từ chính sách công.

Một thách thức khác là sự thiếu liên kết giữa các điểm du lịch nông thôn và các công ty lữ hành. Hiện nay, phần lớn các tour du lịch tại Hà Nội vẫn tập trung vào các điểm đến nổi tiếng trong nội thành, trong khi các làng du lịch nông thôn chưa được tích hợp nhiều vào các chương trình du lịch lớn. Theo Báo cáo "Xu hướng du lịch nội địa Việt

Nam 2024" của Hiệp hội Du lịch Việt Nam, chỉ có khoảng 25% các công ty lữ hành tại Hà Nội khai thác các tuyến du lịch nông thôn, dẫn đến lượng khách tiếp cận với mô hình này còn hạn chế. Dữ liệu mới nhất cho thấy trong năm 2024, con số này đã tăng lên 30%, nhưng vẫn ở mức thấp so với tiềm năng. Nếu giải quyết được những thách thức này, Hà Nội có thể tận dụng tốt hơn tiềm năng và xây dựng một mô hình du lịch nông thôn bền vững, góp phần vào sự phát triển chung của ngành Du lịch.

4. Giải pháp phát triển du lịch nông thôn theo hướng tăng trưởng xanh tại Hà Nội

Để khắc phục những thách thức đã nêu trong phát triển du lịch nông thôn theo hướng tăng trưởng xanh tại Hà Nội, cần có chiến lược đồng bộ trên nhiều phương diện. Trước hết, việc cải thiện hạ tầng giao thông là yếu tố cấp thiết. Các tuyến đường kết nối giữa trung tâm thành phố và vùng nông thôn cần được nâng cấp nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho khách du lịch tiếp cận các điểm đến. Ngoài ra, việc phát triển hệ thống giao thông công cộng như xe buýt xanh sử dụng năng lượng sạch sẽ giúp giảm thiểu tác động tiêu cực đến môi trường. Bên cạnh đó, cần đầu tư vào hệ thống biển chỉ dẫn, bãi đỗ xe và cơ sở vật chất hỗ trợ du khách, giúp nâng cao trải nghiệm du lịch.

Một vấn đề quan trọng khác là nâng cao chất lượng nguồn nhân lực địa phương. Việc tổ chức các khóa đào tạo chuyên sâu về du lịch sinh thái, kỹ năng phục vụ du khách, cũng như kiến thức về bảo vệ môi trường là cần thiết để nâng cao tính chuyên nghiệp trong dịch vụ du lịch nông thôn. Chính quyền và doanh nghiệp có thể phối hợp tổ chức các chương trình tập huấn miễn phí hoặc hỗ trợ chi phí đào tạo nhằm khuyến khích người dân tham gia. Đặc biệt, việc xây dựng các chương trình trao đổi kinh nghiệm giữa những địa phương đã phát triển thành công mô hình du lịch nông thôn xanh với những khu vực tiềm năng cũng là một giải pháp hữu hiệu.

Bên cạnh đó, việc bảo vệ và phát huy giá trị cảnh quan, môi trường sinh thái là yếu tố then chốt. Các mô hình du lịch nông nghiệp cần áp dụng công nghệ sạch, hạn chế sử dụng hóa chất độc hại và phát triển hệ thống xử lý chất thải thân thiện với môi trường. Đồng thời, khuyến khích các mô hình du lịch cộng đồng với sự tham gia trực tiếp của người dân địa phương để vừa bảo tồn văn hóa truyền thống, vừa tạo sinh kế bền vững. Các biện

pháp bảo vệ hệ sinh thái tự nhiên, phát triển du lịch gắn với bảo vệ rừng, sông hồ và cảnh quan nông thôn cũng cần được chú trọng.

Ngoài ra, chính quyền thành phố cần đưa ra các chính sách ưu đãi nhằm thu hút đầu tư vào du lịch nông thôn xanh. Các doanh nghiệp và hộ kinh doanh có thể được hỗ trợ vay vốn với lãi suất ưu đãi để phát triển các mô hình du lịch sinh thái, xây dựng cơ sở lưu trú thân thiện với môi trường. Hơn nữa, việc đẩy mạnh quảng bá du lịch nông thôn trên các nền tảng số như mạng xã hội, website du lịch và ứng dụng di động sẽ giúp thu hút khách du lịch trong và ngoài nước. Cần có sự hợp tác giữa các cơ quan quản lý nhà nước với doanh nghiệp lữ hành để phát triển những gói du lịch trải nghiệm độc đáo, hấp dẫn hơn.

Một yếu tố quan trọng không thể thiếu là phát triển các sản phẩm du lịch đặc trưng gắn với đặc sản nông nghiệp và văn hóa địa phương. Việc xây dựng các tour du lịch trải nghiệm như tham quan vườn trái cây, tham gia vào quá trình sản xuất nông sản, khám phá làng nghề truyền thống sẽ giúp nâng cao giá trị của du lịch nông thôn. Đồng thời, việc tổ chức các lễ hội, sự kiện văn hóa mang đậm bản sắc địa phương cũng sẽ thu hút du khách và tạo điểm nhấn cho du lịch nông thôn.

Cuối cùng, cần tăng cường liên kết giữa các địa phương trong vùng để xây dựng các tuyến du lịch liên hoàn, tạo ra những sản phẩm du lịch đặc trưng và hấp dẫn hơn. Sự phối hợp giữa các doanh nghiệp lữ hành, chính quyền địa phương và người dân sẽ giúp khai thác hiệu quả tiềm năng sẵn có, góp phần xây dựng thương hiệu du lịch nông thôn Hà Nội bền vững và thân thiện với môi trường. Việc xây dựng các liên kết vùng giữa Hà Nội và các tỉnh lân cận như Hòa Bình, Bắc Ninh, Vĩnh Phúc trong phát triển du lịch nông thôn cũng sẽ giúp đa dạng hóa sản phẩm du lịch, tạo điều kiện cho khách du lịch có nhiều lựa chọn hơn.

5. Kết luận

Phát triển du lịch nông thôn theo hướng tăng trưởng xanh là hướng đi phù hợp với xu thế thời đại, góp phần bảo vệ môi trường và phát triển kinh tế bền vững. Việc kết hợp hài hòa giữa phát triển du lịch và bảo tồn cảnh quan thiên nhiên sẽ tạo ra một mô hình du lịch bền vững, giúp Hà Nội trở thành một điểm đến hấp dẫn cho du khách trong nước và quốc tế ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Sở Du lịch Hà Nội (2023), báo cáo "Tình hình phát triển du lịch nông thôn Hà Nội năm 2023".

Sở Tài nguyên và Môi trường (2023), Báo cáo Môi trường Hà Nội 2022.

Bộ Tài nguyên và Môi trường (2024), báo cáo "Hiện trạng môi trường quốc gia năm 2023 với chủ đề "Môi trường nông thôn - Thực trạng và giải pháp".

Tổng cục Du lịch (2024), báo cáo "Thực trạng và giải pháp phát triển du lịch nông thôn Việt Nam năm 2024".

UBND thành phố Hà Nội (2020), Đề án Phát triển du lịch cộng đồng giai đoạn 2021-2025 của

Viện Nghiên cứu Phát triển Du lịch (2023), báo cáo "Đánh giá tiềm năng và giải pháp phát triển du lịch cộng đồng tại Việt Nam".

Hiệp hội Du lịch Việt Nam (2023), báo cáo "Xu hướng du lịch nội địa Việt Nam 2024".

Ngày nhận bài: 7/1/2025

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 22/1/2025

Ngày chấp nhận đăng bài: 9/2/2025

**SOLUTIONS FOR DEVELOPING RURAL TOURISM
TOWARDS GREEN GROWTH IN HANOI**

● **NGUYEN VAN HOP**

Faculty of Tourism and Hospitality,

University of Economics - Technology for Industries

ABSTRACT:

This study analyzes the potential and current status of rural tourism development in Hanoi in the context of promoting green growth. The city has implemented various eco-agricultural tourism models that integrate agricultural production with tourism experiences, contributing to environmental protection and sustainable economic development. Despite these positive outcomes, several challenges remain that must be addressed to fully optimize the benefits of rural tourism and enhance its role in advancing green growth.

Keywords: rural tourism, green growth, Hanoi, ecotourism, sustainable development.